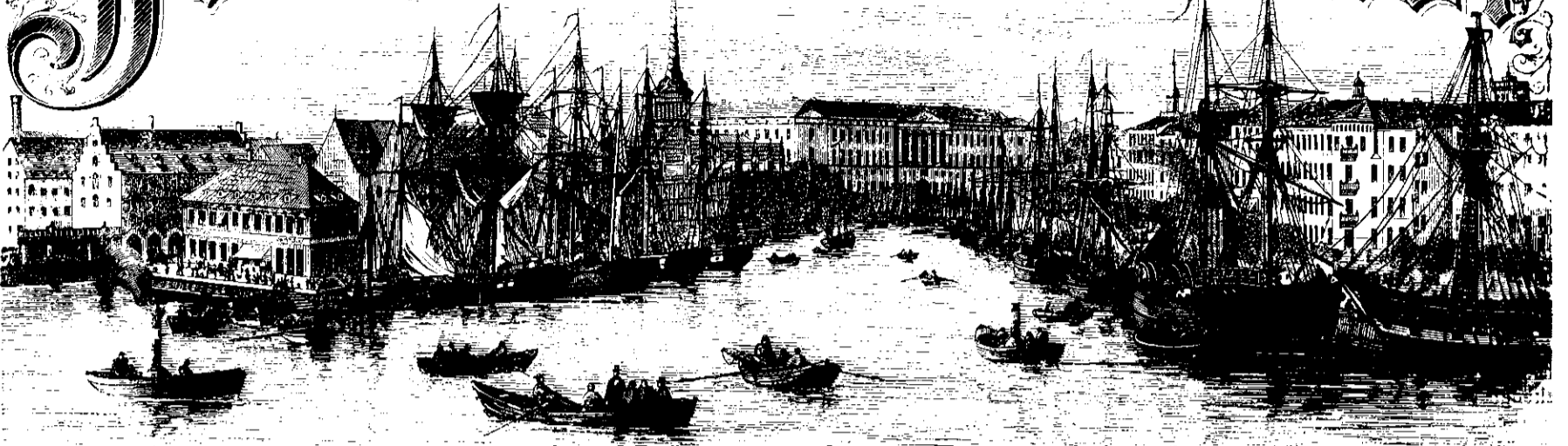

Illustreret Tidende

Nr. 867.

Udkommer hver Søndag.

Kjøbenhavn den 7de Mai 1876.

4 Kroner Fjerdingaaret.

17de Bind.

Indhold.

Statsraad Jens Holmboe, af C. W. Rieck (med Portrait). — Fra Kongeriget Westfalens Tid, af A. Göring. (Fortsat.) — Richard Wagner og hans Theater i Baireuth (med Billede). — En ny Ambulancevozn (med Afbildning). — Alexander T. Stewart, af Carl Hohlenberg (med Portrait og 4 Billeder). — Brev fra Paris. — Meddelelser af blandet Indhold. — Bekjendtgjørelser.

Statsraad Jens Holmboe.

Verden er begyndt at blive gammel. Det er længe siden Abraham. Isak og Jacob vandrede om med deres Faarehjørde paa Mesopotamiens Sletter, og det er mange Aarhundreder siden Europas Urindbyggere af Jægere, Fiskere og Nomader forsvandt, for at give Plads for de indtrængende Erobrere. Men dog gives der et Sted i Europas nordligste Afkrog ved Ishavet Kyster, hvor Landets Urindbyggere ikke alene ere vedblevne at bestaae, men endog bestaae i sin oprindelige Nomadetilstand ved Siden af de Fastboende.

Intet Land i Europa, maa- skee med Undtagelse af det halv asiatiske Rusland, kan opvise de eiendommelige Forhold, med de dermed følgende Brydninger, Tvistemaal og ofte blodige Stridigheder, som altid maae finde Sted og altid have fundet Sted der, hvor Fastboende og Nomader støde sammen, som i Norge.

Som for tusinde Aar siden leve fremdeles de oprindelige Urindbyggere, Lapperne, i Høidedragene i Landets nordligste Districter i Finmarkens og Nordlands Amter, hvor de fremdeles vanke om med deres Renhjørde paa bogge Sider af Kjølen. i Sprog, Dragt, Udseende og Levemaade som da de i den første Oldtid vare Landets uidskrænkede og eneste Herrer. Om Sommeren søge Lapperne med deres Hjørde ned til Havets Bredder for at finde »Bete« for deres Dyr, fordi Opholdet i Høifjeldene i denne Tid paa Grund af Insecter og Varme bliver en Umulighed for Rennerne. Der findes desuden ikke Næring nok hele Aaret rundt for de talrige Hjørder, som i et eneste District, Tromsø Stift, have viist sig at gaae op til over 100,000 Rensdyr. Endel af Finmarkens Lapper havde for Skik at søge Vinterbete for deres Dyr i russisk Finland, men drog om Sommeren ned til Norges Kyster, hvilket ogsaa var Tilfældet med de fleste af Sverigs Lapper, medens derimod mange af de norske Lapper

havde Vinterophold i Sverig. Men i Aaret 1852 afspærrede pludselig Rusland sine Grændser for den nomadiserende Befolkning, der dels holdt til i Finland og dels i Norge. Følgen heraf var, at henvend tusinde Nomader med 65,000 Rensdyr, der ikke kunde undvære den norske Havkyst, paa engang bleve henviste til de indskrænkede Mosemarker inden Finmarkens Amt, medens en hel Del russiske Lapper gik over til at blive svenske Undersaatter. Her som i Nordamerika, der i sit Forhold til Urindbyggerne frembyder flere Lighedspunkter, vare de oprindelige Beboere, Lapperne, allerede før bleve trængte mere og mere tilbage ved den større og større Oprydning, Opdyrkning og Colonisation af hidtil uopdyrkede Vidder og Almindinger, hvor Lapperne før havde tumlet sig uhindret om med sine Rensdyrhjørder, og mange af deres gamle Renveie fra Høifjeldene til Havet og Øerne vare efterhaanden

blevne dem vanskeliggjorte eller afspærrede. Heraf opstod idelige Stridigheder mellem de Fastboende, de saakaldte Bumænd, og Lapperne, idet Bumændene beklagede sig over, at Nomaderne paa deres Vandringer gjorde Skade paa Skoven, samt ved deres Rensdyr beskadigede Havnegange og Udslaatter, Agre og Enge. ligesom ogsaa de Fastboendes Bofæ siges at skye de Steder, hvorover Renen har vandret. Paa sin Side beklagede Nomaderne sig over de Fastboende, der dels afspærrede deres gamle Renveie, dels hidsede Hundene paa deres Rensdyr, der ofte bleve jagede saaledes, at deres Hjørder spredte sig til alle Kanter og derved kom ind paa Bumændenes Marker, hvorfor disse fordrede Erstatning, eller ogsaa fore ud over Fjeldstyrtninger og sloge sig ihjel, eller rent ud reves ihjel af Hundene. Ved slige Leiligheder er der ofte opstaaet blodige Stridigheder mellem de Fastboende og Nomaderne. — Disse For-

hold, der oprindeligt havde været ordnede i 1751 ved en Grændsetractat mellem Norge paa den ene Side og Sverig og Rusland paa den anden, vare blevne end mere indviklede ved den før omtalte russiske Grændseafspærring i 1852. De havde allerede længe været meget indviklede, fordi endel af Nomaderne, der søge ned til Norges Kyster om Sommeren, ere svenske Undersaatter, og fordi det er saare vanskeligt at faae Ret hos Folk uden faste Bopæle for Udlæg efter Domme og for tilføjet Skade, især da svenske Domme ikke kunne eksekveres i Norge og omvendt.

En gennemgaaende Ordning af disse Lappeforhold havde derfor længe været anset som paa-trængende nødvendig, og der blev i dette Øiemed i Aaret 1866 nedsat en sammensat svensk og norsk Commission, og til Medlem af den befaledes blandt Andre daværende Foged og Sorenksriver i Hammerfest, Jens Holmboe, der siden, den 1ste September s. A., blev ud-nævnt til Amtmand i Finmarkens Amt, da Finmarkens og Tromsø Amt deltes i to Over-øvrighedsdistricter.

Commissionen bereiste nu de Districter, hvor Nomadernes Overflytninger voldte den jordbrugende Befolkning størst Uleilighed, for dels personlig at sætte sig ind i Forholdene ved Aastedsbefaringer og Samtaler med Befolkningen, hvilken, Bumænd saavel som Lapper, efterhaanden som Commissionen foer frem blev stævnedes til at give Møde, for at man kunde høre

Jens Holmboe, norsk Statsraad.

de gjensidige Besværginger. Senere udarbejdede denne Commission, paa Grundlag af de indvundne Erfaringer, et Udkast til Lov om Lapperne i de forenede Riger. Dette Udkast, hvori Amtmand Holmboes store Dygtighed og praktiske Erfaring havde en væsentlig Del, forelagdes 1871 Stortinget, men blev ikke til Lov, dels paa Grund af Vanskeligheden ved Dommenes Exekvering og dels paa Grund af en deri optagen Bestemmelse om Fællesansvarligheden. Commissionen inddelte nemlig de Strækninger, i hvilke Lapperne søgte »Bete« for sine Ren, i Districter — Tromsø Amt skulde saaledes inddeles i nitten — og det bestemtes, at forsaavidt der blev gjort nogen Skade af en Lap eller hans Ren, skulde alle Nomader inden Districtet svare til Skaden *in solidum*. Det er nemlig en Umulighed for Andre end Nomaderne selv, der kjende de forskjellige Reners Mærker, at skjelne disse fra hverandre og vide, hvem de tilhøre, og Nomaderne angive ikke hverandre indbyrdes i deres Stridigheder med Bønderne. Denne Fællesansvarlighed var især den Sten, hvorpaa Forslaget strandede inden den svenske Rigsdag.

Ligesom det vel hovedsagelig — foruden Holmboes store Popularitet inden Districtet — var Ønskeligheden af i Spidsen for det nyoprettede Finmarkens Amt at have en Mand med hans Indsigter og Erfaring i disse eiendommelige og vanskelige Forhold, der fremkaldte hans Udnævnelse her, saaledes var det ogsaa for en stor Del hans nøie Kjendskab til og Interesse for disse fjernliggende Egne, en Erfaring, som ikkun kan erhverves ved mangeaars Virksomhed og maaskee Opvæxt blandt denne Befolkning — som ikke er mindst mærkelig ved sin Søbedrift og ved de store Fiskerier, hvori den deltaget — der senere, den 8de Januar 1874, kaldte ham til Medlem af Kongens Raad.

Ved Kong Oscar II's Finmarksreise i Aaret 1873 var hans Opmærksomhed i høi Grad bleven hændraget paa disse interessante, ved sine Fiskerier saa rige, men i saa mangfoldige Aar aldeles vanskjottede Egne, der først i de sidste Tider have faaet Telegrafnet og ordentlig Dampskibsfart, og det ansaaes gavnligt i Raadet at have en Mand som Holmboe, der var nøie inde i disse vanskelige Forhold, som stadig kunne lede til Rivninger med vore Nabolande, og som i Aaret 1855 nær kunde være blevet et andet Slesvig for os i Forhold til Rusland, der paa samme Tid, som det reiste det orientalske Spørgsmaal paa Krim, stod i Begreb med at reise det lappiske i Norge, hvilket havde de bedste Strids-spiser i sig.

En Udnævnelse af denne Finmarkens populairreste Mand, som Kongen under sin Reise havde lært at kjende og skatte, og som allerede var bekjendt af sin fleraars Virksomhed i Stortinget, hvor han i 1859—60 og i Sessionerne 1862—63, 1864 og 1868—69 var mødt som Repræsentant for disse samme Egne, for hvis Opkomst han sit hele Liv havde arbejdet med utrættelig Iver og ikke uden stort Udbytte, maatte desuden antages at blive hilset med Bifald i disse Districter, der da kunde vide, at de for Fremtiden kunde gjøre Regning paa stadig at have en varm Talsmand for sine dyrebareste Interesser ved Kongens Side, ligesom det ogsaa kunde betragtes som en Tak og Paaskjønelse af den varme Hengivenhed og uindskrænkede Loyalitet, hvormed vor Konges Ankomst til disse Egne — den første siden Christian IV's Tid — var bleven hilset overalt, hvor han drog frem.

Amtmand Holmboes Udnævnelse til Statsraad havde saaledes en dyb og retfærdig Begrundelse i Forholdene, og blev derfor overalt i Landet modtaget med udelte Bifald.

Denne Udnævnelse var ikke betinget af, at den nye Minister i nogen Grad var Repræsentant for eller baaret frem af nogen stærkere Strømning eller Bevægelse inden det raadende Parti i Folket eller Stortinget. Ligesom ved Udnævnelsen af Statsraaderne Vogt, Selmer, Falsen og Segelcke, har heller intet constitutionelt Hensyn her været raadende, idet ogsaa Statsraad Holmboe i Stortinget har tilhørt det strengt conservative og ministerielle Parti; men Opfattelsen af det norske Ministerium som et raadgivende, sig selv supplerende, reactionairt Element, et Forfatningens Anker, ligeoverfor de constitutionelle Strømninger, hvorfra det ikke er udgaaet, men hvorover det paa Grund af sin Udelukkelse fra Stortingets Forhandlinger er hævet, har ogsaa her gjort sig gjeldende.

Statsraad Holmboe er ofte optraadt som Taler paa Thinget, og hans Ord have altid haft den Overbeviisnings Magt, som ligger i den indre og usvækkede Varme for den Sag, der forfægtes, og som i enhver Forfatning bliver den Mand til Del, der er i Besiddelse af almindelig Høiagtelse, og hvis Charakter er uplettet og hævet over enhver Mistanke. Faa Mænd ere i Besiddelse af en saa udelte

Agtselse inden Landet som Statsraad Holmboe, paa Grund baade af Charakterens Renhed, Handlingens Overbeviisning, og Humanitet og Ridderlighed i ydre Optræden. Navnet »Holmboe« har en god Klang i Norge, og denne Familie, der stammer fra Øen Hirtsholm paa Jyllands Nordspids, har givet Landet udmærkede Læger, Officerer, Præster og Jurister, ligesom Professor i de orientalske Sprog Holmboe, der som Universitetets Senior i en Alder af over 80 Aar nylig er fratruddet sin Professorstilling, ikke har været den eneste Videnskabsmand af denne her i Landet vidt udbredte Familie.

Statsraad Holmboe er født den 14de Juli 1821 paa Tromsø, og er en Søn af Kjøbmand Michael Wide Holmboe sammesteds og Hustru Anna Schjeldrup. Han tog *Artium* i Aaret 1839, i 1845 den theoretiske og 1849 den praktiske Del af juridisk Examen, begge med Charakteren *Laudabilis*. Han nedsatte sig derpaa i Aaret 1850 som Sagfører i Tromsø, og vandt her paa Grund af sin store Retsskaffenhed, Paalidelighed og Uinteresseerthed stor Anseelse allerede i denne Stilling, som satte ham i Stand til nøie at komme ind i alle dette Districts mange Interesser, og i 1856 blev han Foged og Sorenskriver i Hammerfest. For Tiden fungerer han under Statsraad Helgesens Fravær i Stockholm som Chef for den norske Regerings Finans- og Tolddepartement.

Christiania i April 1876.

C. W. Rieck.

Fra Kongeriget Westfalens Tid.

Af A. Gørling. Paa Dansk ved n—m

(Fortsat.)

Margesche lagde Armene sammen under sin mægtige Barm.

»Altsaa ogsaa Du, Borchers, har hjulpet til at bringe Peter i Fordærvelse,« sagde hun med skjældende Stemme. »For Dig er han en Officer — hvad for en behøver man ikke at spørge om. En engelsk Hverver, en preussisk Ingenieur eller en af Dørnbergs...«

»Gud bevare Peter fra at være en af dem, Du der nævner,« sagde Borchers alvorlig; »thi saa er Døden ham vis.«

Husmoderen foldede Hænderne krampagtig.

»Lad skee, hvad Gud vil,« sagde Arlou efter en Pause. »Jeg er uskyldig, hvis der vederfares Peter noget Ondt. Godnat.«

Borchers ventede tavs endnu en halv Time, i Haab om, at hans Hustru skulde gjøre Mine til at begive sig til Ro. Da hun imidlertid, som om han sletikke var tilstede, blev ved at gaæ frem og tilbage, af og til stønnende og med Hænderne presede imod hinanden, saa bankede Borchers sin Pibe ud og gik tilsengs.

Saasnaart han var borte, kastede Margesche et stort Tørklæde over Hovedet, for ikke at blive kjendt af Landsbyens unge Karle, der mulig endnu kunde vandre om i Sommernatten, eller af de franske Husarer, og begav sig, fulgt af sin Hund, til Mairiet. Hun traadte ind i Huset ad en Sidedør, for ikke at gaæ forbi den franske Skildvagt i Forstuen.

Mairens Hustru, en lille, fyldig, gammelagtig Person, der maatte staae op af sin Seng, modtog synlig forstemt det sildige Besøg.

»Er det Dig, Margesche, saa silde — jeg vilde snarere have ventet at see to Maaner paa Him-melen.«

»Det troer jeg gjerne, Mirzel; men her er jeg nu ved Midnat, og jeg behøver ikke at sige Dig, at det gjælder en vigtig Sag.«

»Ja, jeg har hverken Søn eller Datter; men jeg kan begribe det maa være en slem Ting, naar Ens tilkommende Svigersøn sidder fangen og hvert Øieblik kan vente at blive skudt.«

En Gysen gjennemfoer Margesche, men hun bekæmpede sin oprørte Stemning.

»Mirzel, vi have aldrig været Venner.«

»Nei, Margesche — og blive det vel heller ikke. Lad ligesaa godt Alt blive ved det Gamle, siden vi selv ere gamle.«

»Det mener jeg med. Men at gjøre mig en Tjeneste som din Næste vil Du dog ikke negte mig?«

»Hm; Du vil tale med Fangen?«

»Ja, derfor er jeg her.«

»Aa, slaæ det af Tankerne, det kan der ikke blive noget af.«

»Siig det til din Mand, Mirzel.«

»Som Du vil. Han er rigtignok tidt bleven skjeldt ud for »Franskehund« og »Franskeskjelm«, og Du, Margesche, har ikke været den Sidste til at give ham disse Ærestiteler — det veed hele Landsbyen godt...«

»Skjend Du kun, Mirzel, jeg skal finde mig deri. Men Enden vil dog blive, at Du opfordrer din Mand til at gjøre, hvad jeg ønsker.«

»I den sidste Tid har han sletikke villet høre paa mig. Men vække ham kan jeg gjerne — jeg er et christent Menneske!«

Mairen, en listig og forslagen udseende Mand, viste sig endelig. Da han havde hørt Margesches Andragende, hensank han i dybe Tanker.

»Ja, men om jeg end vilde... Og saadan uden videre gaæ det dog ikke... Margesche troer, at man kan gjøre det af med Franskmændene som med Bønderne her... Ja, hvis Borchers var her...« mumlede han, idet han flyttede den ene Fod over paa den anden, som om hans Trætøfler vare blevne ham for smaa.

»Hvad skulde min Mand her?« spurgte Margesche.

»Ih nu, med Hensyn til Pengene; thi uden Penge gaæ det nu slet ikke.«

»Penge! Ja, dem kan jeg ogsaa skaffe.«

»Godt, Margesche, hvor mange har I da taget med?«

»Ingen, men en god Credit, antager jeg, som jeg da ikke behøver at opbruge iaften. Mirzel, vil Du vise mig den Villighed at laane mig hundrede Daler til imorgen tidlig Klokken 6? Jeg giver fem Procent i Renter for de sex Timer.«

Ægteparret saæ forbauset paa hinanden, og Mirzel satte pludselig sin venligste Mine op.

»Det er ikke for Renternes Skyld, Margesche, det veed Gud — det vilde da være de første Penge vi tjente fra Eders Gaard — saa stor den end er. Men jeg vil løbe an paa det, for at Du kan see, at Franskerskjelmens Kone dog kan være god til noget.«

Mirzel gik ind i Sovekammeret og hentede en stor Snustobaksdaase, der var fyldt med Guldstykker.

»Her er tyve Ducater, Margesche! Og hør nu et Par Ord. Jeg stiklede før paa Svigersønnen — tænk ikke mere paa det! Med Fangen maa det forholde sig paa en egen Maade, naar Margesche Borchers for hans Skyld pungere ud med hundrede Daler i Guld og fem Daler i Renter.«

»Han maa vel idetmindste være et Slags Prinds,« mumlede Mairen. »Og Gud veed, om saadan en er til at faae at see for hundrede Daler?« Han gik raadvild frem og tilbage i Stuen.

»Jeg tør ikke tænke paa at tale til Vagtcommandanten om Fangen,« sagde han endelig hviskende. »Enden paa det kunde blive, at de sætte mig af som mistænkt for at staae i Forbindelse med Mosjø Peter — og i det Tilfælde, Margesche, er jeg ikke sikker paa mit Liv her i Landsbyen. Naar jeg ikke længere er Maire, saa er jeg en forloren Mand — det veed I hjemme hos Jer, ligesaa godt som jeg selv.«

»Saa lad mig tale med den franske Corporal, der har Vagten,« sagde Margesche bestemt.

»I kan jo ikke tale Fransk,« svarede Mairen.

»Aa, Franskmanden kan nok forstaae, hvad Pengene sige.«

»Hør!« mumlede Mairen, »Noget maa jeg da ogsaa fortjene.«

»Ja vel, fem Ducater.«

»Fem! Naa, Gud skal vide det er ikke meget for en saa voldsom Risiko! Men jeg vil nu see igjennem Fingre for denne Gang — jeg er ikke den Mand, der bryder sig om Penge. Det veed Du, Mirzel!«

Margesche talte fem Ducater af og rakte Mairen dem.

»Veed I hvad, Margesche — hvad I der har for, er slet ikke en Sag for Kvinder. Jeg skal bringe det Hele i Orden for Jer; Franskmanden gjør det for det Halve, naar jeg taler med ham. Giv mig Pengene — saa skal jeg see, hvor vidt de ville strække.«

Margesche betænkte sig et Øieblik. Hun saæ den usle Karl stift i Øinene, og et stolt Smil fløi over hendes Ansigt. Hun, som el'ers tog det saa nøie med en Skilling, syntes i dette Øieblik beredt til at kaste en hel Haandfuld Guldstykker til Folk, for hvem hun hidtil havde næret ligesaa meget Had som Foragt.

Neppe havde Mairen modtaget Pengene, før han ilede ud og kom efter et Kvarteers Tids Forløb tilbage med Vagtcommandanten. Han dækkede selv Bordet, satte Skinke, Hvodebrød og en tykmavet Brændevinsflaske frem. Corporalen spændte sit Sabelbælte løst, satte sig ned med Bjørnehuen paa Hovedet og begyndte at spise og drikke.

»Naa?« spurgte Margesche.

»Sagen er i Orden; men Penge har det kostet! Hvor dyr Historien kan blive mig bagefter, kan jeg rigtignok ikke sige endnu.«

»Over hundrede Daler?«

»Ja, hvem han vide det saa nøie.«

»I mener, at I vil beholde de hundrede Daler, som jeg nylig gav Eder?»

»Jeg selv ikke — idetmindste ikke alene. Hvad synes I, Margesche — Halvdelen af Pengene er allerede væk. Og netop imorgen tidlig havde jeg selv trængt til dem ...»

»Endnu før Klokken 6 skal jeg betale Eder min Gjeld. Men hvor bliver Peter af?»

»Fangen?» spurgte Franskmanden, som imidlertid havde lagt en voldsom Appetit for Dagen. »Hr. Maire, jeg har intet Forbud imod at lade Fangen tale med Nogen. Madame kan strax gaae med ned i Arresten.«

I en feberagtig Spænding fulgte Margesche Husaren. Mairén vilde gaae med, men hun viste ham bestemt tilbage. De gik ned i den fugtige Kjelder. Corporalen førte galant Bondekongen ved Haanden og skyndte sig at aabne den svære Dør, bag hvilken Fangen sad forvaret. Den med en ladt Carabin forsynede Skildvagt stillede sig ved Foden af Trappen, og Corporalen sagde med en let Bøining: »Entrez, Madame, s'il vous plait.«

Margesche traadte ind i Buret. Den stakkels Peter laa i en dyb Søvn og vaagnede først efterat hun et Par Gange havde banket ham paa Skulderen.

»Strax, strax, Hr. General!» raabte han og stod i et Nu paa Benene. »Hvad er der?»

Men han kom hurtig til Bevidsthed om sin Stilling.

»Ak,« sukkede han, »det var en Drøm! Men hvem er det? Hvad vil man mig? Store Gud, det er jo Madame Margesche!»

»Jeg maa endelig tale med Dig, din stakkels Djævel.«

»Men hvorledes er I kommen ind? Hvor er Vagten?»

»Ak, Du kommer ikke løs inat, Peter,« mumlede Margesche. »Men hvad mener Du — jeg har betalt hundrede Daler for at komme til at tale med Dig. Jeg har altsaa Ret til at forlange, at Du siger mig Sandheden rent ud.«

»Ikke saa høit! Om Franskmandene end ikke tale Tydsk, saa have de dog en Pokkers fin Næse til at komme paa Spor efter, hvad der bliver talt.«

»Peter, Du er ingen Bondekarl!»

Den unge Mand greb Margesches Haand og trykkede den.

»Jeg veed, hvilket Ønske I nærer,« sagde han sagte, »at I gerne vilde kalde mig Eders Søn. Jeg kunde næsten sige, at det gjør mig ondt ikke at være en fattig hjemløs Bondeknejs ...»

»Ak Jesus, store Gud!» raabte Margesche, idet hun slog Hænderne sammen.

En lang Pause fulgte. Bondekongen syntes paa een Gang at have dannet sig et Begreb om sin Yndlings sande Stilling.

»Den fæle Mirzel har Ret,« mumlede hun; »Du sidder fangen paa Livet, og Befalingen til din Hentelse kan komme hvilket Øieblik det skal være. Du er en engelsk Hververofficeer.«

»Ja, Madame Margesche.«

»Og tillige en af Dørnbergerne!»

»Ogsaa det er sandt, min gode Kone.«

»Hvad hedder Du da — hvad hedder De, vilde jeg sige?»

»O, kjære Madame Margesche, viis den Godhed imod mig, at sige Du til mig, som I hidtil har gjort.«

Taarerne traadte Bondekongen i Øinene, og det varede noget, inden hun kom til sin Fatning igjen.

»Ak,« sagde hun endelig, »siden Du ikke er den simple Bondekarl, Peter, saa bryder jeg mig ikke om at vide, hvad Navn og Stand Du er af. O, hvor herligt havde jeg ikke tænkt mig Alting! Du skulde have haft min Trinengel til Hustru og styret hele vor Gaard. Saa var Alderdommen bleven en Lyst og Glæde for mig og min Mand, i Stedet for en Byrde. Men Gud har sine egne Veie med os.«

Margesche satte sig paa Fangens Bænk og sank hen i Eftertanke. Nu da hun vidste, at det Haab, hun havde haft, var forsvundet som en Drøm, nu syntes hun først at maale hele Størrelsen af sin tabte Lykke. Pludselig reiste hun sig; hun syntes at have faaet hele sin Energi tilbage.

»Peter, din Vei i Verden ligger vel klar for Dig? Folk af dit Slags pleie ikke at være uden mægtige Venner. Dit Liv hænger sikkert ikke paa eet Søm?»

»Denne Gang,« svarede Peter mørk, »er jeg fange uden at kunne skimte et Glimt af Redning. Mine Venner, mine Kammerater have ingen Anelse om, hvor jeg er. Sandsynligviis bliver jeg transporteret til Cassel — og da er min Skjebne ingen Tvivl underkastet. Commandeuren for Gendarmeriet kjender mig personlig, og foruden ham vilde der findes tydske Skurke nok, som vilde bevidne, at jeg

hedder Fritz von Minningerode og er Hververofficeer i den engelsk-tydske Legion.«

Margesche rakte Fangen Haanden.

»Godnat Peter,« sagde hun hurtig. »Jeg har opholdt mig her altfor længe med Snak. Hvad der skal skee, maa skee strax, hvis ikke Alt skal være tabt. Godnat!»

Da Margesche kom op af Kjelderén, fandt hun Mairén trippende forventningsfuld frem og tilbage i Forstuen.

»Naa, Margesche, hvordan staaer det til? Ikke sandt, Franskmandene have ikke taget fejl, da de stak den stakkels Peter i Hullet?»

»Hør, Maire, jeg vilde ønske, at jeg havde været ligesaa klog for en Time siden som jeg er nu, saa havde Mirzel ikke behøvet at hente sine Ducater ud af Tobaksdaasen, og jeg havde været hundredeogfem Daler rigere.«

»Gaa Fanden i Vold!« mumlede Mairén, og foer rask med Haanden ned i sin Trøielomme, som om han frygtede for, at Margesche skulde tage Ducaterne fra ham. »Peter er altsaa Peter og dermed er Sagen færdig.«

»En dyr Peter. Godnat!»

Margesche gik, og den tykke Maire hoppede af Glæde trods sine Trætøfler.

»Ha, det var en god Aftensmad!» sagde han stønnende. »Hundrede og fem Daler i eet Greb — snap! Og det fra den klogeste og karrigste Kone, der er at finde i ti Miles Omkreds.«

Margesche fandt sin Ægteherre med samt hans troe Pibe alt opstaaet. Hun var saa bevæget i sit Indre, at hun sletikke fandt dette besynderligt.

»Med Peter er det forbi!« sagde hun, idet hun kastede Tørklædet af sig.

»Det har jeg tænkt mig, Margesche. Har Du været hos Mairén?»

»Ja, veed Du ikke det? Jeg troede jeg sagde Dig det i Forveien.«

»Naa ja, den, der har Hovedet saa fuldt, kan let glemme Noget. Men siig mig, veed Franskmandene hvem Peter er?»

»Nei, men de ville snart faae det ud, naar der ikke øieblikkelig kommer Hjelp. Hører Du, øieblikkelig!»

»Margesche, Du er dog gammel nok til at bruge din Eftertanke. Du farer i mig som om jeg alt for længe siden skulde have bragt Hjelpen. Siig mig, hvem er Knekten egentlig?»

»En engelsk Hververofficeer.«

»Au, det var slemt — rimeligviis ogsaa for os, der have haft ham saalænge her paa Gaarden.«

»For os? — Paa os har jeg sletikke tænkt,« mumlede Margesche. »Forøvrigt kan ingen beskyldes os for at staae i Forbindelse med Peter.«

»Hvorfor ikke? Lad os kun tales ved en anden Gang, Margesche, og Du skal faae at see, at der gives Folk, som med største Lethed kunne støtte en Klage imod os. Det bliver vor Sag, at retfærdiggjøre os. Vi maae bevise, at vi ere uskyldige — ellers ...»

»Hvad da?»

»Ellers komme vi nok til at gjøre en Reise til Cassel og mulig videre til Paris. Jeg har altid troet, at den Peter vilde bringe os i Ulykke; men din Forkjærlighed for ham kjendte jo ingen Grændser. Hvorfor holdt Du ham tilbage, da han for en Ugestid siden havde besluttet at tage til Holland?»

Margesche sukkede, men svarede ikke.

»Hvad der kunde være skeet, Borchers,« sagde hun endelig, »er ikke værdt at tale om nu. Hovedsagen er, hvad vi nu maae gjøre for at frelse Peter. Jeg vil sige Dig, at jeg vil anvende alle mine Sparepenge paa at frie ham fra Døden — den kjække Yngling, som har vovet at trodse Franskeskjælmerne!»

»Mo'er Margesche,« sagde Borchers, idet han kastede et Sideblik paa hende, »jeg antager ikke, at vi med Penge komme synderlig vidt. Dog kan jeg maaskee skaffe Knekten fri — men før jeg lægger Haand paa Værket maa jeg være fuldstændig Herre i mit Hus. Har Du forstaaet mig, Margesche?»

Husmoderen nikkede bejaende og tav.

Den næste Morgen gik Borchers med et alvorligt Ansigt og røgende af sin Pibe frem og tilbage i Husets store Dagligstue. Margesche sad med sin Strikkestrømpe som om hun kunde sidde paa Gløder; men hun havde lært at beherske sig. Kun naar Arlou gik igjennem Stuen, skød Blodet op i hendes Ansigt og hun bed sig i Læben.

Da Solen var stegen høiere paa Himmelen, begav Borchers sig ud i Haven, og nogle Minutter efter spadserede Arlou, paa et Vink af den Gamle, ved Siden af ham i en skyggefuld Gang.

»Hør, Mosjø Arlou,« begyndte Borchers, »I vil vel indrømme, at et ærligt Bytte er intet Skjelm-

stykke. Hvad mener I om min Gaard, som I da nu kjender fra Ende til anden? Troer I ikke den er godt sine tyvetusind Daler værd?»

»Det er en prægtig Eiendom,« sagde Husaren med et Suk. »Jeg kan idetmindste ikke tænke mig, at der kan være bedre i Paradis.«

»Aa, fordi vi have en Engel her — jeg mener Trinengel — derfor er min Gaard dog just intet Himmerige. Men, Arlou, Spøg tilside, siig mig en Gang, vilde I vel for denne min Gaard — med Fra-drag af mit og min Hustrues Underhold for Livstid — give mig en af Eders aflagte Dolmans?»

Husaren blev staaende og stirrede paa den Gamle med glødende Blikke.

»Og til Dolmanen hører naturligviis ogsaa et Par Rytterbuxer og til Buxerne Husarstøvler, og til den hele Historie endnu en *Bonnet de Police*. Hvad mener I, Arlou, vil I lade mig faae disse Ting?»

Franskmanden syntes pludselig at faae Feber. Han skjælvede og blev bleg, og strax efter var det som om Blodet vilde sprænge hans Kinder.

»Jeg veed, hvad I mener, Fa'er Borchers ...»

»I veed Fanden, veed I!« svarede Borchers barsk. »Jeg tør sværge paa, at I ikke i allermindste Maade veed, hvad jeg vil sige, og endnu langt mindre, hvad jeg tænker. Eders Regiment skal snart marchere bort, Arlou, og jeg antager, at Numer 8 kommer aldrig mere til denne Landsby.«

»Aldrig, aldrig mere!« pressede Arlou ud imellem Tænderne.

»Godt! Jeg holder meget af Eder, vil jeg sige rent ud. Jeg vilde gerne have en Erindring om Eder, og I kan Intet give mig, som bedre vil minde mig om Eder, end en af Eders gamle Uniformer. Da, naar I — for mig gerne — for lang Tid siden er skudt ihjel, eller I sidder i Frankrig ved Eders Løgsuppe ... men nei, I skal blive her og være Bonde i mit Sted. Og Trinengel skal være Husmoder, det kan nu en Gang ikke være anderledes. Naar I da ikke vil lystre de Gamle, og jeg har Uniformen, saa kan jeg sige: Arlou, see her hvad Du har medbragt, og opfør Dig som et taknemmeligt Menneske imod dine Svigerforældre.«

Den Gamle, som ret snu havde viist Arlou de forskellige Veie, der laae for ham, havde berørt Soldaten i hans inderste Hjerte.

»Det kan bringe Ulykke over Eder — og over mig,« mumlede han hen for sig; »men ligemeget, I skal faae, hvad I ønsker. Men Madame Margesche? Ak, hun vil aldrig lade sig bevæge til at betragte mig med Velvillie!»

»Aa, lad kun mig afgjøre det med min gamle Madam. Jeg sværger Eder til, Arlou, at hun fra igaar Aftes er bleven hel anderledes tilsinds end tidligere.«

Begge tav og saae opmærksomt paa hinanden.

»Jeg maa have Tøiet iaften Klokken 11,« sagde Borchers sagte, men med Eftertryk.

»Det skal være beredt. Men veed I ogsaa rigtig Besked? ...»

Borchers og Arlou mødtes oftere i Løbet af Dagen, men vekslede intet Ord med hinanden. Da Aftenen nærmede sig, syntes Husarens Sindsbevægelse at voxe. Han sad i »Rytterkrogen« i den store Dagligstue, med Albuerne støttede mod Bordet, og stirrede paa Æggekagen med Løg, som Trinengel satte for ham.

De vare alene i Stuen; thi Margesche var, ganske imod Sædvane, med Folkene i Marken, da Huset var blevet hende for snevert, som hun tilstod for sin Mand. Borchers selv var fraværende; Gaa-sedrengen havde seet ham i Smedien.

»De synes ikke at have Appetit idag, Hr. Arlou,« sagde Trinengel med neppe hørlig Stemme.

»Nei, Mademoiselle, nei. Jeg troer, jeg er syg, dog ikke legemlig — det er ikke min Mening. Det er en skrækkelig Stilling! Saa lykkelig og saa ulykkelig paa een Gang!»

»Jeg forstaaer Dem ikke, Hr. Arlou; men naar jeg ret betragter Dem, saa seer De rigtignok mere ulykkelig end lykkelig ud.«

Arlou sprang op og greb Trinengels Haand.

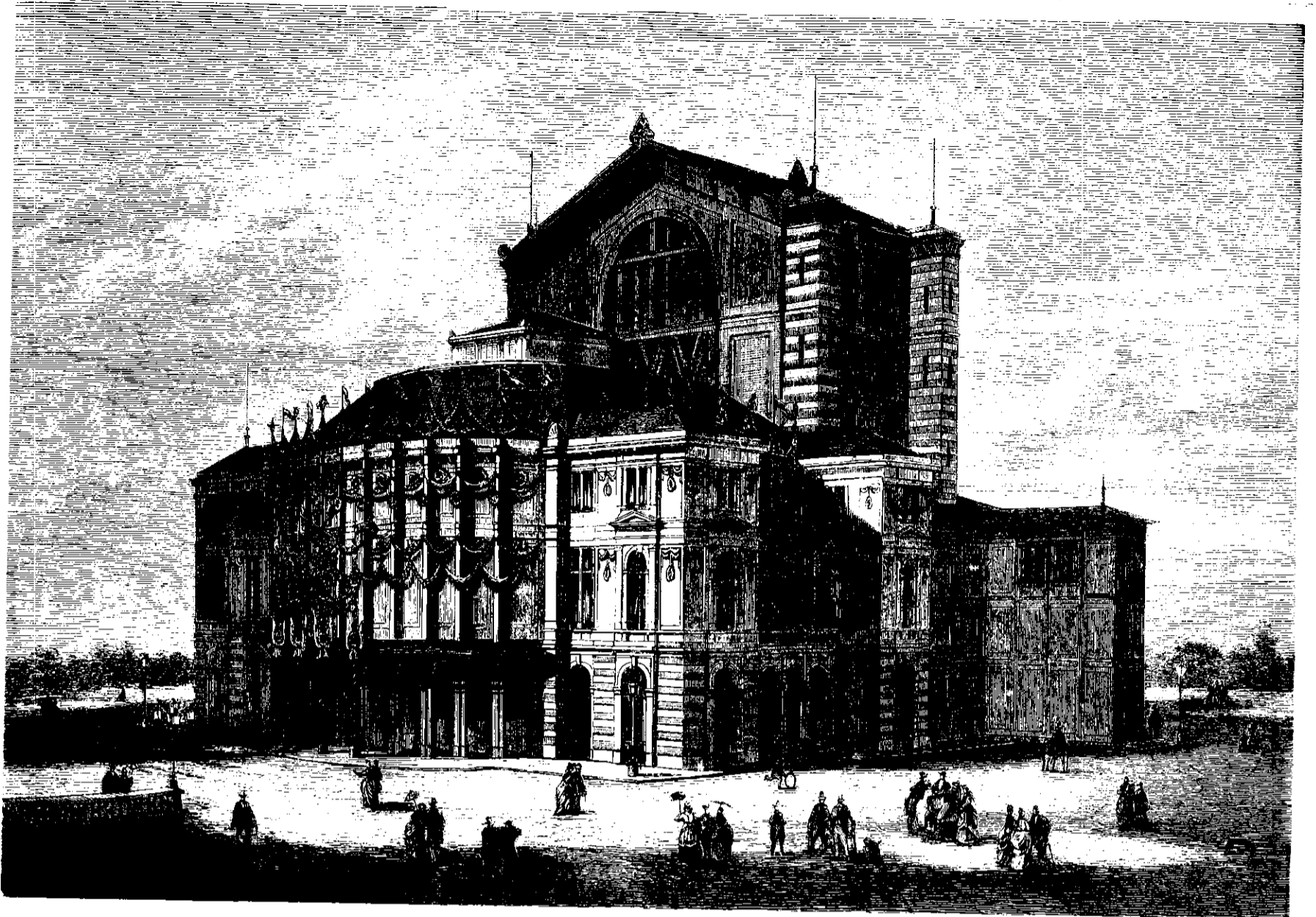
»Dyrebare Pige!« udbød han, som pressedes Ordene ud igjennem Tænderne. »Aldrig før har jeg nævnet et Ord om mine Følelser for Dem — men idag kan jeg ikke længere tie. Jeg er Soldat og kan ikke fremkomme med smukke Talemaader; men jeg elsker Dem, langt mere end mig selv og mit Liv!»

Trinengel skjælvede; men hun forsøgte ikke at trække sin Haand ud af hans.

»Siig mig blot en Stavelse, og jeg har Mod — Mod til at sætte mig op imod selve Keiser Napoleon.«

Han trak Pigen tættere til sig, og smeltende hen i Taarer lagde Trinengel sit Hoved op til hans Bryst.

»Er det vist, at Du elsker mig, Trinengel? Er

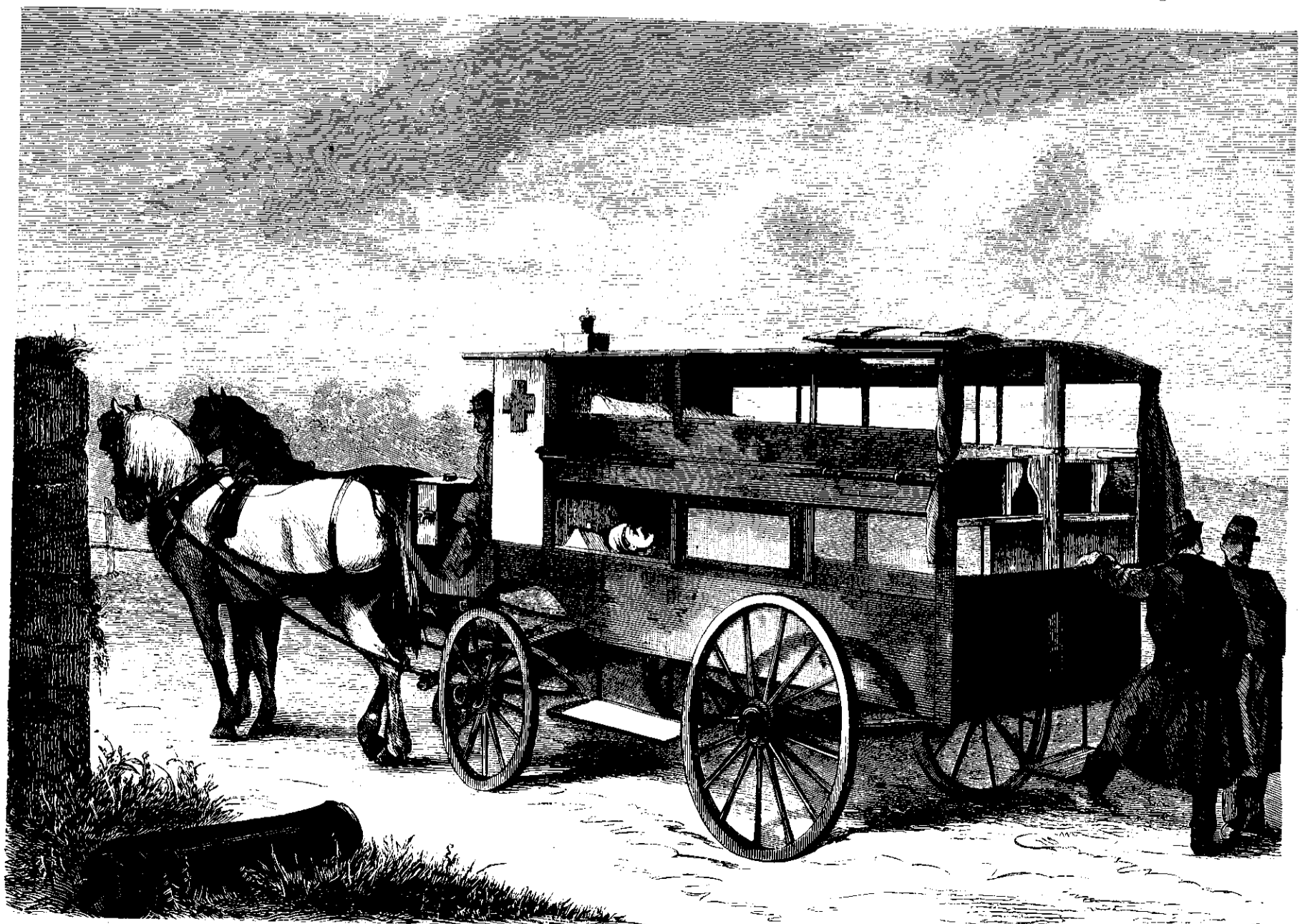

Richard Wagners Theater i Baireuth.

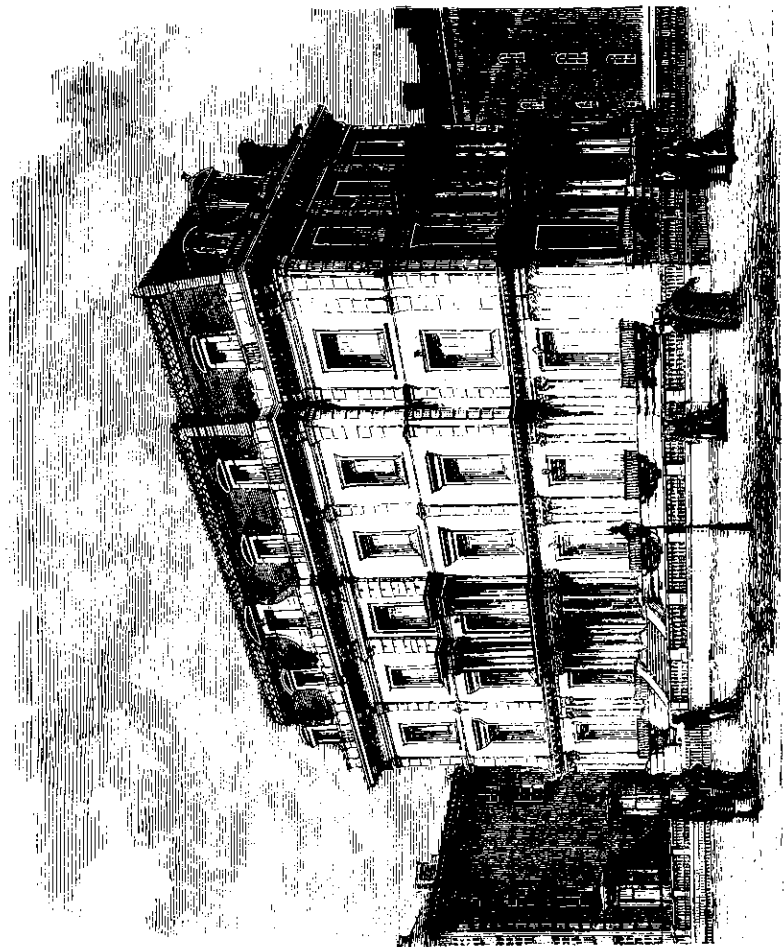
det vist, at Du vil knytte din Skjebne til en fattig, hjemløs Soldats?»
 «Hvor De er, Arlou, vil jeg ogsaa være!» sagde

Trinengel begejstret. «Jeg ønsker ingen anden Lod end at dele Livet med Dem!»
 «Og Du vil ingensinde angre, at Du har skjæn-

ket mig dit Hjerte? Endnu er det Tid til at skilles!»
 «Jeg vil aldrig skilles fra Dig! Fra dette Øie-

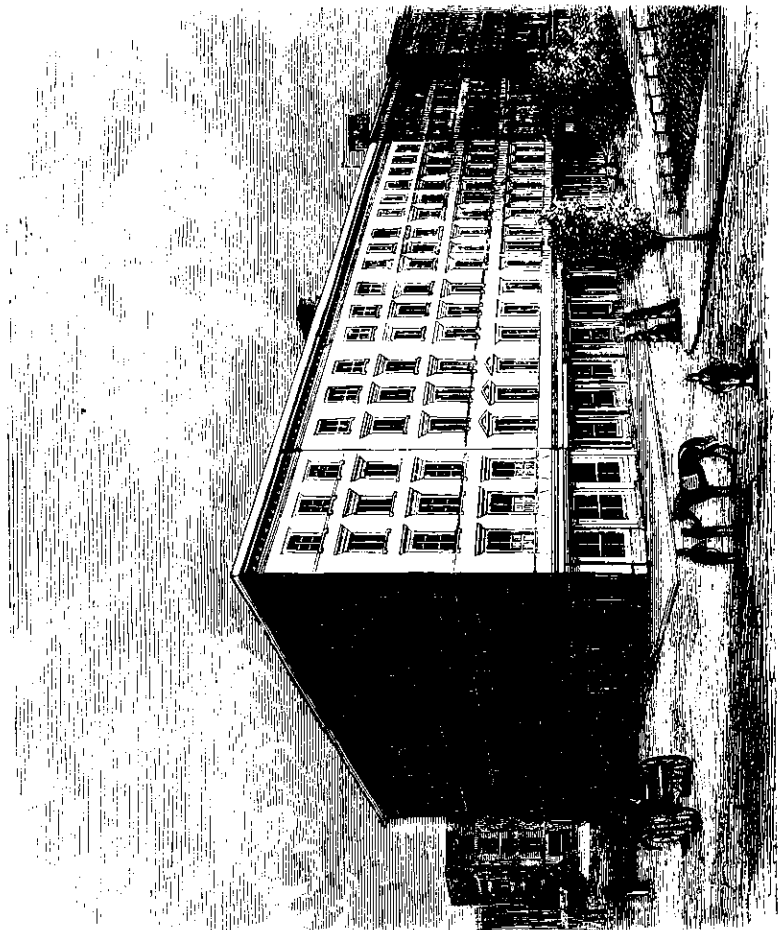
En ny Ambulancevogn.

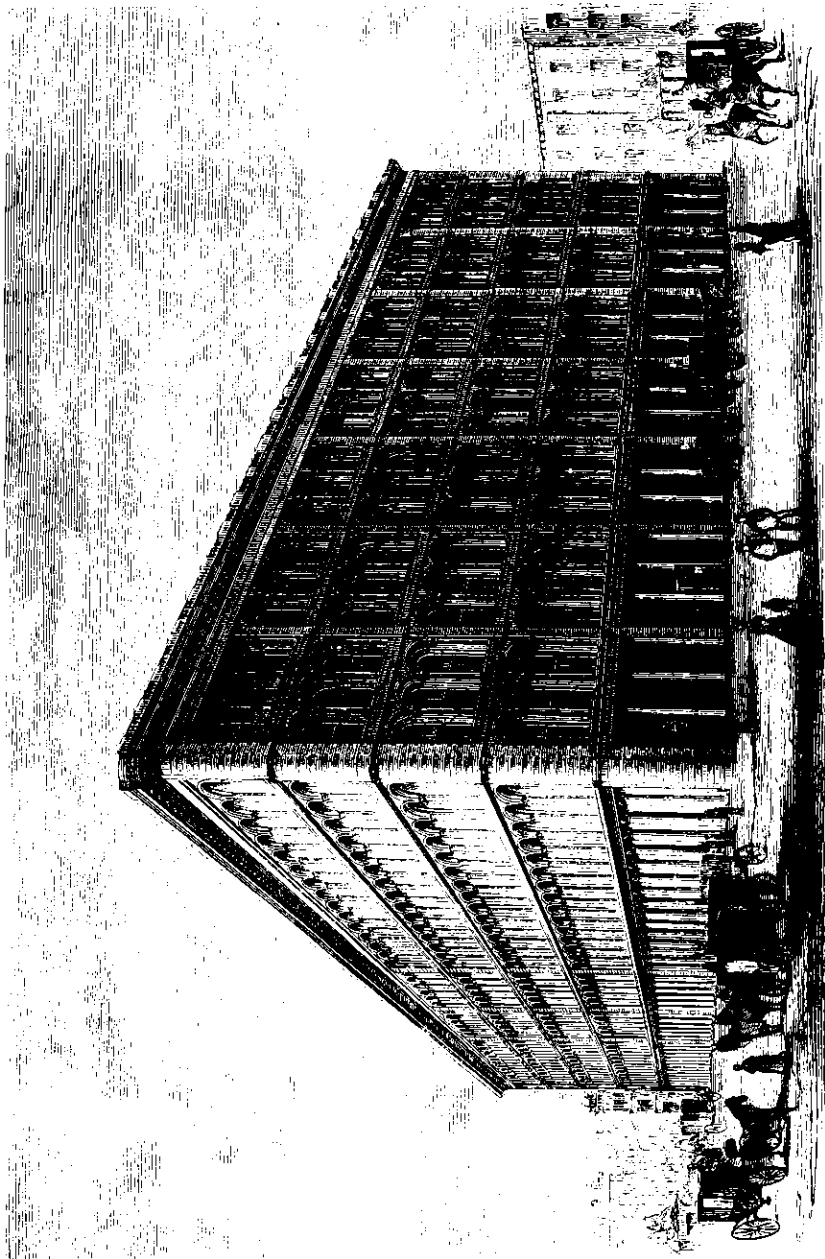
A. T. Stewart's Privatbolig.

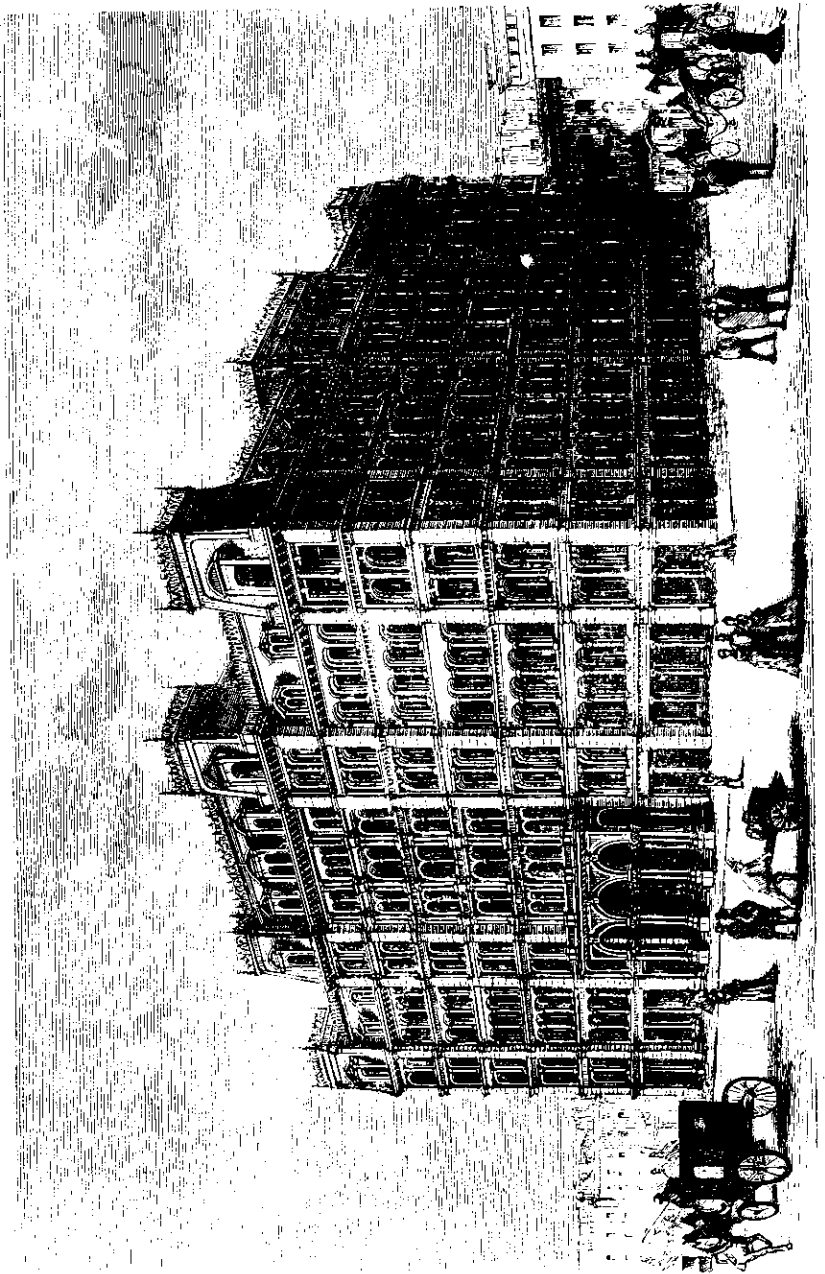
Alexander T. Stewart.

A. T. Stewart & Co.'s En gros-Forretning.

A. T. Stewart & Co.'s Detailforretning.

A. T. Stewart's Hotel for unge Kvinder i hans Forretning.

blik tilhører jeg Dig og vil være Dig ligesaa tro, som om en præstelig Haand havde forenet os.»

Husaren trykkede et lidenskabeligt Kys paa hendes Læber.

I dette Øieblik lød Husfaderens tunge Skridt, og Trinengel ilede ud af Stuen med bortvendt Ansigt og brændende Kinder. Det begyndte at blive mørkt. Syngende vendte Karle og Piger tilbage fra Marken, for hjemme i Huset at fortsætte Samtalen om den stakkels Peters endelige Skjebne.

«Kan I om en halv Timestid have Alt beredt, Mosjø Arlou,» hviskede Borchers til Husaren.

«Ja,» svarede denne fast.

«Kom saa siden ned i Haven.»

Arlou nikkede bejaende.

Den Gamle havde alt spadseret en Stund omkring imellem Træerne i sin Have, da Arlou viste sig med en Pakke under Armen, som Borchers betænksom undersøgte — Dolmanen, Benklæderne, Støvlerne, Huen. «Godt, Mosjø Arlou! For det Øvrige skal jeg sørge. Her er min Haand.»

Borchers steg over Havegjærdet og tog Veien til et lille Krat, som skilte Markerne ad. En høj, kraftig Mand ventede her paa ham.

«Naa, Mester Hausing, her er Uniformen. Pas paa, at Du Intet taber, fornemmelig ikke Støvlerne.»

«Vær kun rolig, Borchers.»

«Og har Du skarpe File, Mester?»

«File? Aa, paa det Lav! Jeg har Staalsave, bedste engelske Uhrfjedre; de gaar igennem Jern som igennem raadent Træ.»

«Vær forsigtig!»

«Ja, ellers tjener man nok neppe de femhundred Daler, men faaer en fransk Kugle igennem Hovedet i Stedet.» bemærkede Smeden med en undertrykt, raa Latter. «Adjøs.»

(SNotes.)

Richard Wagner og hans Theater i Baireuth.

Den gode gamle By ved Røde-Main i det bayerske Øvre-Franken Baireuth imødeser den tilstundende Sommer med stor og vel beføiet Selvfølelse, thi i August Maaned skal her Richard Wagners store Musikværk: «Niebelungernes Ring» bringes til Opførelse. Tre Gange skal dette firlede Opera-Drama gaar over Brædderne i den nævnte Maaneds tre første Uger, idet man begynder om Søndagen: første Gang den 4de August, med «Rheingold» Klokken 7 Aften; dernæst følger «Walküre» om Mandagen, første Act Klokken 4, anden Act Klokken 6, tredje Act Klokken 8; fremdeles kommer «Siegfried» om Tirsdagen og endelig «Götterdämmerung» om Onsdagen. Hvert af de fire Stykker varer mindst fire Timer.

Det er bekjendt, at Richard Wagners Virksomhed i mange Aar har delt de tyske Musikere og det tyske Publicums Verden i to, skarpt modsatte Partier, og jo mere Fjenderne forkjættede ham, desto mere fanatisk blev Vennernes Begeistring. At denne for Tiden har seiret, lader sig vel vanskelig negte; Beundrernes Tal er stort, og Modstanderne foretrække i Regelen at tie stille. De Andre undlade da ikke heller at gøre tilbørligt Spræl, og selve den store Forestilling, hvortil Baireuth nu af alle Kræfter forbereder sig, er i det Mindste et Vidnesbyrd om Mesterens og hans trofaste Disciples Ihærdighed. Hvorvidt den tillige skal tages som et Varsel for en virkelig Fremtid, maa vi lade uafgjort; men at vi just ikke ere særdeles tillidsfulde, kunne vi gjerne vedgaae. Vi lægge endda ikke saa megen Vægt paa den Omstændighed, at det vitterlig har været Wagner vanskeligt at faae Penge til sit Forehavende; dette er unegtelig saa kæmpemæssigt og vil selvfølgelig blive saa lidet indbringende, at man snarere maa undres over, at han overhovedet har kunnet sætte det i Værk, end over de Anstrengelser, han i saa Henseende har maattet gøre sig, og den Omstændighed, at det store, tyske Folk ikke har været mere almindelig begejstret for at give Guld til «Niebelungernes Ring». beviser ganske vist ingenlunde, at man i den ikke har et ægte, nationalt og varigt Smykke. Større Betydning tillægge vi den forbeholdne og maadeholdne, men dog temmelig utvetydige Kritik, hvormed selve Værket omtales af tyske Kritikere, der langt fra ville Wagner ilde. Deres Beundring for Musikken synes at være stærkt begrændset, og deres Forventninger om den Nydelse, som de fire Musikdage ville berede Publicum, ere ikke særdeles store; de haabe kun, at man ved Hjælp af alt det Nye og alt det Meget, som vil blive budt Øret og Øiet, kan komme til Enden med en nogenlunde vaagen Interesse. Men til Syvende og Sidst forekommer det os, at de væsentligste Argumenter mod Sagen reise sig fra dennes egen Beskaffenhed. Wagner vil vise Verden en musikalsk-dramatisk Mønstre Forestilling; han vil opføre et Musikdrama,

der i eminent Grad skal være nationalt; med al Agtelse for andre Componister, f. Ex. Mozart og Weber, vil han i Niebelunge-Ringen give sine Landsmænd noget langt Bedre, hvoraf de i rigere Maal skulle kunne have Udbytte. Lad os da forudsætte, at hans skabende Snille er stort nok i musikalsk Henseende, hvad man vel egentlig har nogen Grund til at betvivle; tilbage staaer dog det Factum, at de sceniske Midler af enhver Art, som han vil anvende, ere af en saa høist usædvanlig og overordentlig Beskaffenhed, at han jo kun har kunnet gøre Opførelsen mulig ved aldeles extraordinaire Foranstaltninger. Ikke blot maatte han have et ganske nyt og meget stort Theater med hidtil ukjendt Indretning, men for at faae en nogenlunde tilfredsstillende Udførelse, har han for længe siden lagt Beslag paa alle de bedste Kræfter fra hele Riget, og Indstuderingen har medtaget Aar. Hvordan skulde nu Virkningen, Indflydelsen, den nationale Betydning af denne, saa at sige enestaaende Forestilling kunne kappes med det, der er givet ved blot et Par af Mozarts og Webers Operaer, som i Aaringer atter og atter ere opførte paa talrige Scener og netop derved have godtgjort og udøvet deres nationale Egenskaber?

Ikke desto mindre er den Baireuthske Historie ubestridelig et meget interessant Fænomen, og idet vi ere forvissede om, at de kommende Maaneder ville give hele den civiliserede Verden mere end nok at læse desangaaende, skulle vi kun tilføie et Par Notitser om selve Bygningen. Den har i alle Retninger meget betydelige Dimensioner: 236 Fod i største Længde og lige saa meget i største Brede, med en Høide af 82 Fod til Taget over Tilskuerpladsen og 120 Fod til Taget over Scenerummet. Ganske særegen er Orchestrets Anbringelse i en Niche under Prosceniet, indrettet saaledes, at Lydbølgerne skulle føres samlede ud over Tilskuerne, uden at disse faae Instrumentisterne at see. Det er en af Wagners gamle Sætninger, at Indtrykket ved at høre en Opera forstyrres, naar Publicum besværes med at see Strygerne og Blæserne arbejde under Capelmesterens Taktstok; nu skal det vise sig, om Praxis vil svare til Theorien. Denne Construction af Orchestrets Plads har dernæst influeret paa Constructionen af selve Tilhørerpladsen, som mangler Siderum og Sideetager, idet den kun danner et stort Skraaplan, Bænk bagved Bænk. De bageste ere dog noget bredere, eller ogsaa ere de enkelte Pladser meget smallere, thi Pladsernes Tal opgives at stige fra 32 til 64 paa hver Række. I det Hele er Tilskuerpladsens Brede 112, Længden 106 og Høiden 54 Fod. Af de 2000 Siddepladser komme først 1500 til et «Parket», der er forbeholdt de Mæcenater, som have givet 300 Thaler hver, og som dermed have vundet Ret til at overvære en Opførelse af den hele «Ring». Bag disse «Patronen-Pladser» indrettes der Pladser for fyrstelige Gjæster, blandt hvilke den bayerske Konge selvfølgelig ikke vil mangle, og endelig kommer der 300 Pladser for Kunstnere, Referenter og de Spillendes Venner; hver Medvirkende faaer nemlig en Fribillet. Scenerummet er, Alt i Alt, 95 Fod bredt, 126 Fod dybt og 135 Fod høit (Kjelderens iberegnet). Saavel paa Loftet som paa flere Punkter er der store Vandbeholdere, der staae i Forbindelse med Dampmaskiner, til Betyggelse mod Ildsvaade. Den oprindelige Plan til Theatret er arkitektonisk udarbejdet af G. Semper i Dresden, men Architect O. Bruchwald i Leipzig har senere modificeret den noget.

En ny Ambulancevogn.

Der er i vore Dage ikke blot gjort store Fremskridt i alle Arter Vaaben, for at de skulle vise deres Dygtighed ved det store Antal, de formaae at saare, og ved den Hurtighed, med hvilken de kunne naae deres Offere; men til Krigsvidenskabens Forbedring maa ogsaa henregnes de talrige Midler, der ere opfundne for at skaffe de Saarede den bedste Lindring og bringe den tilveie i den kortest mulige Tid. Under Krigen 1864 lod Centralcomiteen hos James Fife forfærdige en Vogn til at transportere Haardt-saarede, og for Sammenligningens Skyld henvise vi til vort Nr. 247, hvori baade Vognens Ydre og Indre kan tages i Øiesyn. Der er nu atter arbejdet paa en Vogn i dette Øiemed; dens sindrige Indretning skyldes Stabslæge N. Salomon, medens den iøvrigt er konstrueret af Fabrikant Elof Jensen. Dette Kjøretøi har bestaaet sin første Prøve for de danske militære Myndigheder og skal snart sendes til Bedømmelse af den hygieiniske Congres i Brüssel. Uagtet Vognen skal tage Plads i selve Slaglinien, har man ikke forsynet den med et skudfrøit Panser, men har sikkert den mod Fjendens Kugler ved et eneste lille Tegn, hvilket de fjendtlige Magter,

hvor uenige de end ellers kunne være, dog ere enige om at respectere — og det er Genforkoret, hvis røde Farve pranger paa begge Sider af Vognen og straalere En imøde fra en over Kudskesædet anbragt Lygte. Naar de Saarede opsamles paa Valpladsen, lægges de paa en Baare og paa den blive de liggende, hvilket er et stort Fremskridt; thi dels spilles der ikke Tid ved at foretage en Omlægning af Patienten, dels vilde en Skiften af Leie ofte kun volde ham nye Smerter. Baaren med den saarede Soldat skydes ind i Vognen, der ligner en let bygget Omnibus, og som uden Vanskelighed kan trækkes af to Heste, saavel over slette Veie som hvor der ikke engang er banet Vei. Vognen kan rumme fire Patienter, der anbringes to og to over hinanden saaledes at deres Hoved er nærmest Kudskesædet. De To i øverste Etage kunne med Lethed tages ud af Vognen, og atter skydes ind i den, uden at skulle løftes høit tilveirs. Foruden de fire Saarede, som findes inde i Vognen, er der hos Kudsken Plads til to Letsaarede. Da de ikke kunne være overladte til sig selv, er der sørget for Plads til Betjening paa Vognen. Paa Trinnet bagpaa kan der staae en Mand, der kan correspondere med Kudsken ved et Ringeapparat; ligeledes kunne Flere følge med ved at tage Plads paa nogle Trin paa Vognens Sider, og saaledes under Kjørselen hjælpe de Saarede, til hvem de let kunne naae, da Vognens Sider kun lukkes med Voxdugsgardiner, som udefra kunne ruller op. Forfriskninger til de Saarede kunne gjemmes i Forsmækken, og der findes ogsaa en Vandbeholder. For at skaffe frisk Luft er Vognen næsten aaben bagtil, og Loftet er forsynet med gode Ventilatorer.

Vognen, som er af Asketræ og hvis Fadding er af Staal, er meget let og ganske underløben; men om den vil løbe ligesaa let over de pengeydende Myndigheders Forhindringer som paa andre ujevne Veie, afhænger vel af, om 1400 Kr. regnes for en stor eller lille Sum, som offres for maaskee at redde sex Menneskeliv.

Alexander T. Stewart.

De fleste af vore Dagblade have allerede bragt Efterretningen om den bekjendte amerikanske Millionairs og Verdens største Manufacturhandlers, Alexander T. Stewarts Død i New York den 10de April. Den umaadelige Virksomhed og utrættelige Forretningsiver, som han lige indtil sin Død udviklede, har i Forening med den uhyre Formue, som er Frugten af hans vidtudstrakte Handelsforetagender, gjort Stewart bekjendt, ikke alene i Amerika, men over hele Verden.

A. T. Stewart kom til New York i Aaret 1823, hvorhen han af sin Familie i Dublin blev sendt for at studere Theologi. Men hans Lyst til Studier kan ikke have været stor, thi kort efter hans Ankomst til New York aabnede han en lille Boutik paa Broadway i Nærheden af City Hall. Hans Forretning tog efterhaanden et saadant Opsving, at han i 1848 kunde opføre en stor Marmorbygning til sin Boutik. Hans Forretningsprincip har bestandig været, at købe i store Partier mod constant Betaling, hvorved han altid var istand til at skaffe sig fordelagtigere Betingelser end nogen anden amerikansk Kjøbmand. Da Forretningen i Nærheden af City Hall omsider blev altfor langt «down town», opførte han paa Hjørnet af 10de Gade og Broadway en kolossal Jernbygning paa sex Etager til sin Detailforretning, medens han bibeholdt sin oprindelige Boutik til en gros-Forretningen. I denne umaadelige Bygning, der omfattes af fire Gader, er hver af de fem Etager et eneste stort Rum, der kun er adskilt ved lave Skillevægge for de forskjellige Departementer. Man kan her finde Alt, hvad der henhører til en Dames Garderobe, ligefra en Knappenaal til den kostbareste Pariser-Bal- eller Promenadedragt. Der er desuden særegne Afdelinger for Gulvtæppetøier, Linned, Handsker (hvilke leveres af Huset Alexander & Co. i Paris, der udelukkende arbejder for A. T. Stewart & Co.) samt Herreekviperingsgjenstande — Alt efter den sidste Mode og Alt i Regelen til billigere Priser, end det kan kjøbes noget andet Sted i New York. I Bygningens øverste Etager er der Arbejdsstuer for Modepnynt, Linnedsyning og Dameskrædersyning, og i en enkelt Arbejdsstue findes der ikke mindre end 100 Wheeler & Wilsons Symaskiner, som blive bevægede ved Damp. En Dampmaskine paa 250 Hestes Kraft findes i Bygningen til at drive de forskjellige Maskiner, der anvendes til Arbejdet, Opheisning af Varer samt til at bevæge Elevatorerne, der bringe Publicum op til de øverste Etager. Der er i den travleste Tid i December Maaned i Detailforretningen alene beskæftiget henved 4000 Mennesker, indbefattet Boutikspersonale, Coutoirbetjente, Syersker,

floor-walkers og Arbeidsfolk. Saasnaart en Kunde træder ind ad Døren, bliver han modtaget af en af disse floor-walkers, der med et høfligt Buk spørger, hvad man ønsker, hvorpaa han følger Vedkommende til det Sted, hvor den ønskede Artikel sælges. Uden denne Forholdsregel vilde det være umuligt, naar man ikke ved hyppige Besøg er localiseret, at finde sig tilrette i dette Chaos af Disker, Hylder og Boutikssvende.

De to Forretninger paa Broadway ere imidlertid langt fra de eneste, for hvilke Stewart var Chef. I Manchester findes der en Filial, hvor engelske Varer blive undersøgte, indkøbte og afsendte til New York. I Belfast har Firmaet en Fabrik, hvor dets Linned bliver bleget, samt i Glasgow et Hus for skotske Varer. En tredje af Stewarts Forretninger findes i Paris, hvor franske, ostiindiske og tyske Varer opkøbes. Hans Etablissement for Uldvarer er i Berlin og for Silkevarer i Lyon. Alle disse Forretningshuse ere etablerede af Stewart selv, og alt Regnskab vedkommende Forretningen i Europa bliver ført i Paris, hvor tillige alle Indkjøbene blive betalte. Der findes desuden mange Fabriker i Europa og Amerika, som udelukkende arbeide for dette Firma, hvis Kjøbere ere i stadig Bevægelse over hele Jordkloden.

Hver Morgen præcis Klokken 10 kom Stewart kjørende i en beskeden, alt Andet end fashionabel Kæret, trukket af et Par velfedede, adstadige brune Heste, til Detailforretningen paa Hjørnet af 10de Gade. Han blev her en Timestid, hvorpaa han kjørte til en gros Forretningen og blev der 2 til 3 Timer. Han var i den Tid saa at sige uafbrudt i Bevægelse og eftersaae Alt, fra Kjelder til Loft. Paa Grund af sin ofte til Yderlighed drevne Strenghed i Forretningen, var han ikke synderlig afholdt af sine Undergivne, og naar man undtager Lederne af Forretningen, da vexlede hans Personale bestandigt. Da General Grant blev udnævnt til Præsident, henvendte han sig til Stewart om Overtagelsen af Posten som Finansminister, men da en af de Forenede Staters Love forbyder Finansministeren at være interesseret i nogensomhelst Forretning, saalænge han beklæder sin Stilling, maatte Grant lade Valget falde paa en anden. Stewart gjorde imidlertid et Forsøg paa at omgaae Loven ved at tilbyde at trække sig tilbage fra Forretningen, saalænge han var Medlem af Ministeriet, samt at lade hele sin Indtægt i samme Tidsrum tilflyde veldædige Øiemed. Han opgav sin Indtægt paa den Tid til omtrent 3 Millioner Dollars om Aaret, hvilket altsaa vilde have beløbet sig til 12 Millioner for de fire første Aar, Grant var valgt. Senatet afslog imidlertid hans Tilbud. Da Hungersnøden indtraf i Irland i 1847, fragtede han et Skib, der blev ladet med Levnetsmidler, og sendte dette til Belfast til de Nødlidende. Skibet bragte flere Hundrede irske Emigranter tilbage til New York, hvor Stewart sørgede for deres Anbringelse i forskellige Beskæftigelser. Under den fransk-tyske Krig sendte han et Dampskib til Havre med 3800 Tønder Mel til Uddeling i Fabrikbyerne, og da Chicago brændte ned, skjenkede han 50,000 Dollars til de Husvilde i denne By.

Et af Stewarts sidste Foretagender var at bygge et Hotel for unge Kvinder, der ernære sig ved deres Hænders Arbeide, og navnlig for dem, der arbeide i hans egne Etablissementer. Dette Hotel, som har kostet 3 Millioner Dollars, vil blive efterfulgt af et lignende for unge Mænd. Hver Beboer vil her for en meget lav Pris faae et smukt meubleret Værelse med Varme. Der findes et Vaskeri i Bygningen, en Restauration, en Samlingssal med Pianoforte, et Bibliothek, et Læseværelse, Badeværelse o. s. v. — Alt saaledes indrettet, at Enhver af Beboerne, selv med de beskedneste Indtægter, vil faae et hyggeligt Hjem.

Alexander Stewarts Privatbolig er uden Tvivl den smukkeste og kostbareste Bygning, som er bygget af nogen Amerikaner til eget Brug. Den er opført af italiensk Marmor og har kostet flere Millioner Dollars. Hans store Formue tilfalder, med Undtagelse af hvad han allerede har skjenket til veldædige Øiemed, hans Hustru. Den antages at beløbe sig til mellem 80—100 Millioner Dollars.

Carl Rohlenberg.

Brev fra Paris.

Den største Begivenhed i den musikalske Verden i Begyndelsen af April Maaned, som blev imøde- set med megen Spænding, var Opførelsen af den nye, originale, tragiske Opera *Jeanne d'Arc* af Mermet. Allerede den Omstændighed, at Jeanne d'Arc var det første nye originale Arbeide, som skulde gaee over den nye Operas Scene, saavel som Styk-

kets patriotiske Æmne, vare tilstrækkelige til at give Forestillingen en særegen Interesse, men hertil kom endnu, at Operaen, skjøndt den ingensinde tidligere har været opført, dog har en Historie at vise tilbage paa. Jeanne d'Arc var oprindelig komponeret for den gamle Operabygning i *Rue Lepelletier*, hvor man allerede havde begyndt at indstudere den, og Prøverne vare endog saa langt fremskredne, at Dagen til dens Opførelse var berammet. Da indtraf Operaens Brand; Efterretningen herom naaede ogsaa Sangeren Gailhard, der skulde spille Richards Rolle i Stykket. Hans første Tanke ved dette Budskab var: Men Partituret til Jeanne d'Arc ligger jo paa Syngeskolen, og det er Componistens eneste Afskrift; det maa reddes! Gailhard styrtede sig ind i den brændende Bygning og var virkelig saa heldig at finde Partituret — skjøndt jeg forresten troer, at han havde gjort bedre i at lade det ligge — og at frelse sig med det ud af Bygningen. I Trængselen var han imidlertid saa uheldig at tabe flere af Nodebladene, der som Avner for Vinden fløi hen ad Gaden, og Partituret var saaledes ucomplet. En venlig Fee maa dog have haft et vaagent Øie med de forsvundne Stykker; thi alle disse bleve paa en næsten vidunderlig Maade bragte tilveie igjen, saa at det ikke blev nødvendigt at componere noget Nyt til Operaen, men denne blev givet i sin oprindelige Skikkelse.

Alle disse Omstændigheder bidroge i Forening til at samle et talrigt og elegant Publicum, da Operaen blev opført første Gang, og saavel Marechal og Marechalinde Mac Mahon, Dronningen af Nederlandene, Exdronningen af Spanien som mange andre fyrstelige Personer vare tilstede. Operaen gjorde imidlertid ingen Lykke. skjøndt Claquen gjorde sit Bedste. Derimod er Sceneriet glimrende og Paris' første lyriske Scene værdigt; om det og om Udførelsen concentrerede Interessen sig nærmest. Faure sang Carl VII.'s Parti glimrende, og hans Stemme, der i Regelen lyder svagt i den store Operas umaadelige Rum, klang den Aften mægtig og skøn. Mlle. Kraus, der næsten er den Eneste, som ret kan fylde Huset med sin kraftige Sopranstemme, skjøndt det undertiden skeer paa Skjønhedens Bekostning, var ogsaa den Aften ualmindelig heldig disponeret og udførte Titelrollen paa en Maade, der indbragte hende fortjent Bifald. —

Her hersker for Tiden megen Spænding blandt Malerne i Anledning af den forestaaende aarlige Konststudstilling, *Le Salon*, der aabnes den 1ste Mai. Naar man nemlig fraregner alle dem, hvis Stilling som Medlemmer af Konstakademiet gjøre dem selvskrevne til at faae deres Malerier udstillet og hvis Antal vel omtrent kan være hundrede, kan Localet i det gamle Industripalads i *Champs Elysées* endnu kun rumme 2700 Billeder, medens der ialt er indsendt 5000 Arbeider. En desangaaende nedsat Committee har derfor meget travlt med at skille Faarene fra Bukkene og udsondre de overcomplete 2200, hvis Ophavsmænd selvfølgelig ville komme til at høre til de »misfornøiede Udstillere«. Det er ikke længe siden, at de saaledes Afviste paa egen Haand etablerede en Concurrenceudstilling, *Le Salon des refusées*, og om en af dem, der ere blevene viste tilbage iaar, veed man allerede at han vil gjøre noget Lignende. Det er Maleren Mavet, som for endel Aar siden vakte stor Opsigt ved et af ham udstillet Arbeide, *Le Bock*, en skummende og perlende »halv Baier«, et Arbeide, som kun efter mange Betæneligheder blev antaget af Udstillingscomiteen. Konstneren har imidlertid Aar for Aar indsendt det ene mere groteske Arbeide end det andet, indtil han nu iaar er bleven afviist, og han har derfor besluttet at arrangere en særlig Udstilling af alle sine Arbeider. Af danske Malere er der ingen, som har indsendt Arbeider til Udstillingen, hvorimod en Mængde svenske Konstnere have givet Møde. Blandt disse findes ogsaa vor Landsmand, Professor G. Saloman, der har indsendt et Billede, forestillende en svensk Udvandrerfamilie, et Pendant til det Maleri af ham, der fandtes paa Industriudstillingen i Kjøbenhavn 1872. Af Danske, der opholde sig her, maa først og fremmest nævnes Christian Winther, der, skjøndt han desto værre er meget svag, dog kommer hver Dag i *Café de la Régence* for at læse de danske Blade. Dyremaleren Philipsen og Architekturmaler Jepsen opholde sig ogsaa for Tiden her, men have sendt deres Arbeider hjem til vor egen Udstilling. Theaterdirecteur Robert Watt har været her en kort Tid for at gjøre sig bekendt med Theatreens nyeste Frembringelser, Violinisten Anton Svendsen opholder sig her for Tiden, og Sangeren Albert Meyer forlader os i disse Dage for at begive sig hjem fra en længere Reise, der har haft til Formaal at studere Sangunderviisningen i Tydslands større Byer og i Paris, hvor det er lykkedes ham at faae Adgang til de

bedste Anstalter, som denne ogsaa i musikalsk Henseende saa fremragende By har at opvise.

April 1876.

m.

Igaar—Idag—Imorgen.

— Den bekendte Primadonna i Berlin, Fru Mathilde Mallinger, har ved sin Mand, Baron Schimmelpennig, leiet Carl-Schulze-Theatret i Hamburg for Juni og Juli Maaned, og vil i Løbet af denne Tid foranstalte en Række classiske Opera-Forestillinger.

— Den talentfulde Komiker Tewele fra Stadttheatret i Wien er med meget Bifald optraadt som Gjest i Stadt-Theatret i Berlin, hvor han især har gjort megen Lykke ved sin Parodi paa Richard Wagner (i Lystspillet »Die reiche Erbin« af Bauernfeld) og ved sin Deltagelse i den »Historiske Lystspil-Cyclus«, der tidligere med saa stort Held blev opført i Wien, og ligeledes har behaget overordentligt i Berlin.

— H. v. Kleists Sørgespil »Penthesilea«, der tidligere er blevet anseet for uopførligt, er nylig blevet givet i Berliner-Hoftheatret i en Bearbejdelse af Mosenthal, men har, trods den berømte Clara Zieglers Medvirkning i Hovedrollen, ikke viist sig istand til at indtage en blivende Plads paa Repertoiret.

— I Victoria-Theatret i Berlin forberedes et stort Udstyrs-Stykke af E. Pasqué, der fører Titelen: »Kurfürst, König, Kaiser«.

— Verdis Opera »Aida« er med stormende Bifald bleven opført i Stadt-Theatret i Hamburg. Hovedpartierne udføres af Sangerinderne Bretfeld og Burenne, Tenoren Nachbauer og Bassisten Dr. Krüchl. Den sceniske Udstyrelse omtales som glimrende.

— Den annoncerede Cyclus af de syv historiske Skuespil af Shakespeare i Burgtheatret har maattet afbrydes efter det fjerde Stykke, da Charlotte Wolter meldte sig upasselig paa Grund af Overanstrengelse ved sine Gjesteroller i Berlin. De tre andre Skuespil (»Henrik VI, 1. og 2. Del« og »Richard den Tredie«) vilde da en Uge senere blive opførte med Fru Wahlmann-Willführ fra Stuttgart som Gjest.

— Et nyt Skuespil i fire Acter af Pseudonymen Wolf Tilling, »Timon von London«, er nylig opført i Stadttheatret i Wien og blev modtaget med Bifald. Hovedrollen udførtes af den talentfulde Skuespiller Friedrich Dettmer fra Hoftheatret i Dresden.

— Gounods Opera »Mirella« (»Mircille«) er bleven opført af det italienske Operaselskab i Wien, men har trods Adelina Pattis udmærkede Udførelse af Titelrollen ikke gjort Lykke. Den uheldige Text synes at gjøre det umuligt for enhver Componist at vække Interesse for Operaen.

— I »Gymnase-Theatret« er opført et nyt Skuespil i fire Acter af Louis Davyl, »Les vieux amis«. Hovedrollerne udføres af Pujol, Landrol og Mme. Firmentin. Det har ikke behaget synderligt.

— I »Bouffes-Parisiens« er en Operette i een Act, med Musik af Legonix, »Le mariage d'une étoile«, bleven opført med Bifald. Mlle. Paola Marié udfører Hovedpartiet.

— »Le roi d'Yvetot«, Operette i tre Acter, med en livlig og melodius Musik af Vasseur, er opført i »Théâtre Taitbout«. Udførelsen roses i det Hele, og navnlig den smukke unge Sangerinde Mme. Prelly.

Literatur.

— Politiske Breve, Nr. 5—7, af D. G. Monrad. Da det ikke her kan være Stedet at komme nærmere ind paa Indholdet af en politisk Brochure, skulle vi blot i al Korthed gjøre opmærksom paa de nævnte tre Breves Fremkomst. Biskop Monrad siger i det første kun, at han for Tiden vil lade sin Strid med General Hegermann-Lindencrone fare, tillige med enhver Forhandling om Begivenhederne i 1864. Det andet Brev, som er omfangsrigere, fremfører en Række Betragtninger angaaende det sidste Aars politiske Begivenheder her i Landet, hvilke Betragtninger culminere i et varmt Forsvar for Kjøbenhavns Befæstning. Det tredje Brev, der ligeledes er temmelig langt, belyser Spørgsmaalet om Hærorrdning, Folkevæbning o. s. v., fornemmelig med Henviisning til Schweitz. Denne Fremstilling er ikke lidet lærerig, hvorimod det andet Brev har en mere almindelig Interesse i Retning af at være, hvad man med eet Ord kunde kalde: morsommere. Helt igjennem mærker man dog naturligviis den overlegne Aand, stærkt kritisk anlagt, altid meget reflekterende og ofte meget ironisk; de mindre positive af disse Egenskaber ere endog i særlig Grad fremherskende i disse Breve. Et lille Efterskrift refererer sig til Folkethingets Oplosning og den derved givne Situation. (I Commission hos C. A. Reitzel.)

— Fortællinger af Axel Zimmermann. I et lille Hefte har Forfatteren udgivet to Fortællinger:

«Galopjoden» og «En husvild Familie», hvilken sidstnævnte dog egentlig kun er en lille Feuilleton eller et Forsøg paa at skrive, hvad man kunde kalde en Humoreske. Forsøget er just ikke faldet heldigt ud, og vi sætte ulige mere Pris paa «Galopjoden», skjøndt vor Literatur rigtignok eier Mønstre i den Retning, som man nødes til at mindes, uden at Sammenstillingen er fordelagtig for Hr. Zimmermann. I og for sig er hans Fremstilling af den gamle Samson alligevel baade livlig og kjøn, saa at man bliver ret behagelig underholdt ved at læse den. (C. A. Reitzels Forlag.)

— Under den kvikke Titel «I Løvsprings-tiden» har den bekendte Pseudonym Jørgen Dnistel samlet ni Ungdomsarbejder, der have holdt den nu saa almindelige Flyttedag, at ombytte Bladenes mere forgængelige Spalter med den faste Bolig i en Bog. Disse Skizzer strække sig over et Tidsrum af Forfatterens Liv, der betegnes ved Aarene 1860 og 1868 som dets to Ydre punkter, og dermed er ogsaa angivet Grunden til, at «Løvet» ikke har samme Farve og Skjønhed. De af ældste Dato bære Ungdommens Præg, det Umiddelbare overfor det Erotiske; her mærkes ogsaa denne Alders Særkjende, en vis pessimistisk Tendens til at samle Livets Kjærligheds-Forhold under Synspunktet: den uheldige, idet de to Sjæle ikke faae hinanden, fordi en tredje kommer til som en afgjørende Magnet for en af dem. De to sidste Fortællinger, der ere de yngste Børn i Samlingen, røbe den mere modne, reflecterende Forfatter; «Paa Vildspor» er et i psykologisk Henseende heldigt Arbejde, der viser, at Kjærlighed, bygget paa Sand, maa falde; den trænger til en Klippe, der kun findes i det religiøse Sind; de alvorlige Samtaler, som her skildres, ere behandlede med Smag, thi der er givet disse, hvad deres Indhold kræver, uden at der gjøres Brud paa, hvad Romanen fordrer som sit. «En Jericho-Rose» — denne tørre Blomst, der ved at sættes i Vand aabner sig til nyt Liv — er en god gammel Bekjendt for dette Blads Læsere, som der ville finde «Cancelliraaden, som nok var «støvet» af Ministeriets

Arbejde» men ikke «sløvet» for Kjærligheden, og for den aabnes hans Hjerte ved at see ind i Trulles Øine. (C. A. Reitzels Forlag.)

— «I Skumringen» af Vilhelm Bergsøe. Forfatteren har forlængst sikkret sig en saadan Stilling i vor Skjønlitteratur, at al videre anbefaling egentlig kan siges at være overflødig. I den Samling af mindre Fortællinger, som nu er udkommen under den ovennævnte Titel «I Skumringen», gjenfinder man hans bekjendte ypperlige Talent til at fortælle Historier. Det er ofte nok gjentaget, at han navnlig har sin Styrke i Naturskildringer; men det vilde være ubilligt om man derfor oversaae hans fine lagttagelsesevne ogsaa overfor menneskelige Charakterer, som han opfatter med en Sympathi og Humoristik, der uvilkaarlig meddele sig til Læseren. Som en Eiendommelighed, vi regne Forfatteren til Gode, ville vi nævne den Naturlighed og psykologiske Troskab, hvormed han forstaaer at skildre Typer og Forhold fra Menigmands Sfære. Af de foreliggende fem Fortællinger kunne de tre siges at høre herhen: «Guldgraveren», «Stærke Jørgen» og «Runevældsmarken». Uden at stige ned til den Plathed i Form og Udtryk, som ved en Misforstaaelse undertiden ansees for den bedst skikkede til Skildringer af Almuens Forhold og Tænkemaade, viser Forfatteren sig i Stand til gennem en Fremstilling, der overalt bærer Dannelsens Præg, at karakterisere det Sneverhøjertede, Mistroiske, Overtroen og den vilde Begjærighed saavel som det Trofaste, Redelige og Høihjertede, hvilket Altsammen har sine bestemte typiske Former i vor Almue, som i de andre Samfundsklasser. Vi tvivle derfor ikke om, at «I Skumringen» vil finde mange Venner. (Gyldendalske Boghandels Forlag.)

Gaade.

De sidste To de Mægtigste har bragt
Til at erkjende deres Herskermagt;

Det tredje omvendt og det fjerde Led
Er af den flygtigste Beskaffenhed;
De Første omvendt' mangen Aften sen,
Sig undertiden selv saa smaat til Men,
Men med særdeles Velbehag man drak,
Mens derimod det Hele foretrak
For disse Led og Alt hvad drikkes kan,
I Regelen det friske klare Vand;
Og for det Første og det Sidste har
Det Hele aldrig Brug — hvad er det? — Svar!

s—r.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 866:

Troldkjæringer.

Opløst af Mester Erik, Lille No, Fætter Georg, Dobrepodolsky, en yngre Tolder i Nibe, Joh. Chr. M. i Kanjytergaden i Bergen, Æsels, Thyboinden ved det Kruppske Kuglestøberi i Svendborg.
Opløst paa Vers af 300 Fod over Havets Overflade.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 28 April til den 4 Mai 1876 incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0)	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 8 i pCt.	Luftryk. Kl. 8. Millimeter.	Regnhøide i Linier.
28	3,8	12,6	2,0	69,5	761	0,90
29	2,0	8,3	0,4	91,5	753	—
30	4,2	4,6	1,0	91,0	755	0,97
1	8,5	8,6	4,2	94,0	755	0,92
2	5,5	13,8	5,5	95,0	754	4,48
3	6,7	9,0	2,9	80,0	761	0,17
4	7,4	12,4	3,1	80,0	767	—

Anm. Luftrykket bestemmes ved Aflesning Kl. 8 Morgten.

Verdens-Barometret

London	4	Mal.	3 pCt. Consols	95 $\frac{1}{2}$
Paris	4	—	3 - Renten	87. 45.
Wien	4	—	Öster. Statsvaan	205.
Berlin	4	—	Consol. 4 $\frac{1}{2}$ pCt. Statslaan	104 $\frac{1}{2}$.
Kjøbenhavn	5	—	4 - kgl. Obligat.	92

Bekjendtgørelser.

Mineralvandet

i Olsens Patentflasker kan holde sig aarvis, thi Kuglen er ikke porøs som Korkproppen, og istedetfor at Kulsyren trykker en Korkprop udad og slipper ud, trykker den Glas-kuglen i Patentflaskerne meere og meere fast og tæt. Patentflaskerne ere dobbelt saa tykke og stærke som andre og ere alle prøvede med 6 Atmosfærers Tryk forinden de udsælges fra Kastrup Glasoplæg i Kjøbenhavn.

Aedenstaaende Blæk-sorter

anbefales til Publikums særdeles Opmærksomhed. Sort Normal Skrive-Blæk, godt, meget tydeligt kopierende Kopi-Blæk, sort Amerikansk Blæk, violet Alexandra-Blæk, usædvanligt smukt, rødt Linierblæk og sort Pulverblæk, godt anvendeligt til Reiser.

Hoffensberg, Jespersen & Fr. Trap.
St. Kjøbmagergade Nr 44.

Bekjendtgørelse.

I Forbindelse med min hidtil førte Terracottaforretning, har jeg aabnet en velassorteret Glas- og Porcellæns-handel. Ved selv at lade samtlige Porcellæns-gjenstande decorere i mit eget Etablissement, seer jeg mig istand til at præstere originale, smagfulde Decorationer, til billigste Priser. Bestillinger udføres i Løbet af faa Dage. Urtepotter, Opsatser og Skaale til Frugt, Blomster o. desl. haves i rigt Udvalg saavel i Porcellæn, som i Terracotta.

Chr. Møller,
30. Frederiksberggade 30.

Cigarspidser

sælges som Tobak, til Fordel for forældreløse Børn, Norgesgade 11.

Vilh. Sunnert.

Naturlige Mineralvande

haves paa Lager eller besørget ved Svane-Apotheket i Kjøbenhavn.

J. W. Guttknechts

Blyanter og øvrige Fabricata sælges og forskrives billigt ved Alb. Thaulow.
Kjøbenhavn.

Expedition: Vimmelskaftei Nr. 31.

SUBSKRIPTIONS-INDBYDELSE

paa

Illustreret Verdenshistorie

fra den ældste til den nyeste Tid.

Undertegnede tillader sig herved at indbyde til Subskription paa en norsk Bearbejdelse af den i Stockholm udkommende «Illustrerad Verldshistoria», der redigeres af Ernst Wallis, og hvis enkelte Afsnit udarbejdes af Fagmænd, inden hvis Studiers Kreds vedkommende Partier særlig henhøre, nemlig Docenterne O. Alin og C. Annerstedt, Dr. A. Bellinder, Rektor J. E. Centervall, Prof. L. Dietrichson i Kristiania, Docent Fr. Fehr, Dr. Hans Forssell (senere udraadt i Anledning af hans Udnævnelse til Statsraad), Akademi-Adjunkt S. F. Hammarstrand, Dr. Hans Hildebrand, Dr. H. Hjärne, Stipendiat J. Lieblein i Kristiania, Prof. C. R. Nyblom, Prof. C. Th. Odhner, Lektor T. Sæve, Doc. R. Tengberg, Rektor R. Törneblad, Lektor C. D. Wirsen m. fl.

Værket, der i populær Form vil meddele Almenheden Resultaterne af den historiske Forskning, vil i fortrinlig Grad lægge Vægt paa at skildre Kulturudviklingens Gang og Folkenes Fremskridt i Videnskab og Literatur, Kunst og Industri, lige fra Oldtiden til vore Dage.

Talrige oplysende Illustrationer og Portrætter i Træsnit, hentede fra de mest ansete videnskabelige Værker, saavel som ogsaa Kartter, Slagplaner osv., ledsage det smukt udstyrede Værk.

Med Hensyn til Plan og Anlæz adskiller nærværende Verdenshistorie sig i en væsentlig Henseende fra sine Forgjængere, der gjerne fremtræde som Arbejder af Enkeltmand, medens dette Værk er et Samarbejde af et større Antal Fagmænd, hvorved Stoffets Behandling selvfølgelig vil vinde i Grundighed og Paalidelighed og Værket i fortrinlig Grad egne sig til historisk Haandbog.

Den fulgte Plan har endvidere gjort det muligt, at nærværende Værks svenske Original, skjønt først paabegyndt for et Aar siden, allerede er vidt fremskredet og vil formentlig være afsluttet inden Udgangen af Aaret 1877, hvorved man befries for den ellers ved lignende Værker ikke usædvanlige Ulempe, at de første Dele stundom ere forældede inden de sidste ere udkomne.

Redaktionen af den norske Udgave, i hvilken Originaludgavens Fremstilling navnlig af Nordens Historie vil undergaa de Forandringer, som Hensynet til en særlig norsk Læsekreds gjøre fornødne, vil blive besørget af Prof. L. Daae og Amannensis ved Universitets-Bibliotheket A. C. Drolsum.

Historien vil udgjøre 6 Dele, nemlig:

- I. Orienten og Grækenland.
- II. Den romerske Republik og Keiserdømmet.
- III. Middelalderen.
- IV. Tidsrummet fra Aar 1492 til Aar 1700.
- V. Tidsrummet fra Aar 1700 til Aar 1815.
- VI. Den nyeste Tids Historie.

Udgivelsen sker i Hefter paa 5 Ark stor Oktav à 1 Krone pr. Hefte. Hver 3die Uge udkommer et Hefte, og vil Værket være komplet i ca. 40 Hefter.

Subskription modtages i alle Boglader i Norge, Sverige og Danmark, hvor Iste Hefte kan erholdes.

Kristiania, i Marts 1876.

Alb. Cammermeyer.

Udkommet er:

Post-, Jernbane- og Telegraphkort over Danmark,

udarbejdet og tegnet af O. Falkenskjold.

Pris 4 Kroner.

Peter Bjernbaks Boghandel.

St. Kongensgade 3.

(Fra Octbr.: Østergade Nr. 28).

RITZAU RINGEAPPARATER
KJØBMAGERGADE 26.

UDGIVET AF FORLÆGSBUREAUET I KJØBENHAVN.

Romerske Bæde.

Halve Romerske- og Damp-Svedebæde, Varmt, Tempereret og Koldt Bassin-, Regn- Douche- og Svirte-Bæde

10. Tordenskjoldsgade 10.

Paa den Gyldendalske Boghandels Forlag er udkommet:

Gjennem Brændingen.

Fortællinger
af
Carit Etjar.
4 Kr. 50 Øre.

G. Brandes: Naturalismen i England.

En Anmeldelse
af Cand. mag. Ad. Hansen.
60 Øre.

Christiania Theaterhistorie.

Ved
H. J. Huitfeldt,
Fuldmægtig i det norske Rigsarchiv.
Iste Hefte.
(Udkommer i Hefter à 1 Kr.)

Fire Bønder i Evangeliet.

Prædikener af
Pastor Carl Tolstrup.
80 Øre.

Bogsamlinger samt enkelte Værker og Bøger kjøbes til antagelige Priser. M. P. Madsen, Nørregade 7, i Sal fra 1—3. Skolebøger kjøbes ikke.

Paa mit Forlag er udkommen og faaes i alle Boglader:

Veiledning i Bævebrug

for
mindre Jordbrugere.

Af
C. Galschiøt, Gartner paa Ledreborg.
Med Tegninger Pris 75 Øre.
Prisbelønnet af Selakabet til Havedyrknings Fremme.

G. E. C. Gad,
Vimmelskaftei 32.

Tholens Bogtrykkeri.